

Zadeva C-241/22

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

6. april 2022

Predložitveno sodišče:

Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska)

Datum predložitvene odločbe:

5. april 2022

Vlagatelj kasacijske pritožbe:

Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

Predmet postopka v glavni stvari

Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden (generalni pravobranilec pri vrhovnem sodišču Nizozemske) je s kasacijsko pritožbo vložil zahtevo za varstvo zakonitosti zoper odločbo rechtbank Gelderland (sodišče v Gelderlandu, Nizozemska), s katero je to sodišče na podlagi pritožbe officier van justitie (državni tožilec) razveljavilo sklep rechter-commissaris (preiskovalni sodnik) – s katerim je bil zavrnjen predlog državnega tožilca, naj preiskovalni sodnik odobri zahtevo za posredovanje historičnih podatkov – in ugodilo predlogu državnega tožilca.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predlog za sprejetje predhodne odločbe temelji na členu 267, prvi odstavek, točka (b), PDEU in se nanaša na področje uporabe Direktive 2002/58 in razlago pojmov „hudo kaznivo dejanje“ in „hud/resen kriminal“ ter na možnost javnih organov, da pridobijo dostop do podatkov o prometu in lokaciji (ki niso zgolj identifikacijski podatki).

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali spadajo zakonski ukrepi, ki se nanašajo na odobritev dostopa javnim organom – v zvezi s preprečevanjem, preiskovanjem, odkrivanjem in pregonom kaznivih dejanj – do podatkov o prometu in lokaciji (vključno z identifikacijskimi podatki), na področje uporabe Direktive 2002/58/ES, če gre za odobritev dostopa do podatkov, ki se ne hranijo na podlagi zakonskih ukrepov v smislu člena 15(1) Direktive 2002/58/ES, temveč jih ponudnik hrani na drugi podlagi?

2.) Ali sta [...] pojma „huda kazniva dejanja“ in „hud kriminal“ (ali „resen kriminal“) iz sodb Sodišča, navedenih [v predložitveni odločbi,] avtonomna [...] pojma prava Unije ali pa ju morajo pristojni organi držav članic opredeliti sami?

b) Če gre za avtonomna pojma prava Unije, kako je treba ugotoviti, ali gre za „hudo kaznivo dejanje“ ali za „hud kriminal“?

3. Ali se na podlagi Direktive 2002/58/ES lahko dovoli odobritev dostopa do podatkov o prometu in lokaciji (ki niso zgolj identifikacijski podatki) javnim organom zaradi preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja in pregona kaznivih dejanj, če ne gre za huda kazniva dejanja ali hud kriminal, torej če v konkretnem primeru odobritev dostopa do teh podatkov domnevno povzroči le manjši poseg, zlasti v pravico do varstva zasebnega življenja uporabnika v smislu člena 2(b) Direktive 2002/58/ES?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah): členi 1, 2, 3, 5, 6, 9 in 15(1)

Direktiva 2006/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006 o hrambi podatkov, pridobljenih ali obdelanih v zvezi z zagotavljanjem javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev ali javnih komunikacijskih omrežij, in spremembi Direktive 2002/58/ES

Okvirni sklep 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami

Navedena sodna praksa Sodišča

Sodba z dne 2. oktobra 2018, Ministerio Fiscal, C-207/16

Sodba z dne 2. marca 2021, Prokuratuur, C-746/18

Sodba z dne 21. decembra 2016, Tele2 Sverige ter Watson in drugi, C-203/15 in C-698/15

Sodba z dne 6. oktobra 2020, La Quadrature du Net in drugi, C-511/18, C-512/18 in C-520/18

Sodba z dne 8. aprila 2014, Digital Rights Ireland in drugi, C-293/12 in C-594/12

Sodba ESČP z dne 4. decembra 2015, Zakharov proti Rusiji (CE:ECHR:2015:1204JUD004714306)

Navedene določbe nacionalnega prava

Wetboek van Strafvordering (zakonik o kazenskem postopku): členi 67(1), 126bb, 126cc, od (1) do (3), 126dd(1), 126n, 126na, 126ng, 126ni, 126u, 126ua, 126ug, 126ui, 126zh, 126zi, 126zja, 126zo, 126zh, 138g, 138h in 149b

Besluit van 3 augustus 2004 houdende aanwijzing van de gegevens over een gebruiker en het telecommunicatie-verkeer met betrekking tot die gebruiker die van een aanbieder van een openbaar telecommunicatienetwerk of een openbare telecommunicatiedienst kunnen worden gevorderd (odlok z dne 3. avgusta 2004 o določitvi podatkov o uporabniku in o telekomunikacijskem prometu, ki se nanaša na tega uporabnika, ki jih je mogoča zahtevati od ponudnika javnega telekomunikacijskega omrežja ali ponudnika javne telekomunikacijske storitve): člena 1 in 2

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Državni tožilec je 10. septembra 2021 od preiskovalnega sodnika zahteval, naj odobri posredovanje historičnih/prihodnjih podatkov v zvezi z uporabnikom komunikacijske storitve in njegovimi govornimi klici z nizozemsko mobilno telefonsko številko za obdobje od 9. do 12. avgusta 2021.
- 2 Preiskovalni sodnik je z odločbo z dne 15. septembra 2021 zahtevo zavrnil.
- 3 Državni tožilec je 16. septembra 2021 vložil pritožbo pri rechtbank Gelderland (sodišče v Gelderlandu).
- 4 Raadkamer (zunajobravnavni senat) rechtbank Gelderland (sodišče v Gelderlandu) je nato razveljavil odločbo preiskovalnega sodnika in ugodil zahtevi državnega tožilca.

Kasacijski razlog

- 5 Generalni pravobranilec pri Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) je s kasacijsko pritožbo vložil zahtevo za varstvo zakonitosti zoper odločbo zunajobravnavnega senata rechtbank Gelderland (sodišče v Gelderlandu). Glede na navedbe generalnega pravobranilca je bila njegova kasacijska pritožba vložena zaradi nejasnosti, ki je nastala v praksi glede pogojev, pod katerimi lahko

državni tožilec zahteva posredovanje podatkov o prometu in lokaciji, ki se nanašajo na uporabnika komunikacijske storitve. Pri tem naj bi šlo zlasti za vprašanje, katere zahteve izhajajo iz Direktive 2002/58/ES o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij ter sodne prakse Sodišča v zvezi s to direktivo.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 6 V Direktivi 2002/58/ES so določena pravila o posredovanju in hrambi podatkov o prometu in lokaciji ter identifikacijskih podatkov s strani ponudnikov elektronskih komunikacijskih storitev. Člen 15(1) te direktive se pri tem nanaša na zakonske ukrepe, ki jih lahko sprejmejo države članice zaradi hrambe podatkov za omejeno obdobje v povezavi s preprečevanjem, preiskovanjem, odkrivanjem in pregonom kaznivih dejanj.
- 7 V zakoniku o kazenskem postopku za ponudnike telekomunikacijskih storitev ni določena splošna obveznost hrambe. Določbe, ki so se nanašale na (splošne) roke hrambe, vključene v zakon o telekomunikacijah zaradi boja proti kriminalu, je sodišče razveljavilo zaradi neveljavnosti Direktive o hrambi podatkov (Direktiva 2006/24/ES; sodba Digital Rights Ireland in drugi, C-293/12 in C-594/12). Tako se pooblastila, priznana z zakonikom o kazenskem postopku, da se zahtevajo podatki o prometu in lokaciji ter identifikacijski podatki, uporabljajo v zvezi s podatki, ki se zabeležijo in hranijo na podlagi, ki jo ne tvorijo razveljavljene pravne določbe (na primer na pogodbeni podlagi).
- 8 Zaradi razveljavitve več določb zakona o telekomunikacijah je predložitvenemu sodišču pomembno vedeti, ali se ugotovitve Sodišča v zvezi z načelom sorazmernosti, ko gre za dostop do podatkov o prometu in lokaciji (ter identifikacijskih podatkov) v sodbah Prokuratuur (C-746/18), Tele2Sverige ter Watson in drugi (C-203/15 in C-698/15), La Quadrature du Net in drugi (C-511/18, C-512/18 in C-520/18) ter Ministerio Fiscal (C-207/16), nanašajo le na podatke, ki se hranijo na podlagi zakonskih ukrepov, ki jih je država članica sprejela na podlagi člena 15(1) Direktive 2002/58/ES, ali na podatke, hranjene na drugi, na primer pogodbeni podlagi.
- 9 Glede na cilje Direktive 2002/58/ES, besedilo člena 5 te direktive, iz katerega je mogoče sklepati, da se lahko zakonski ukrepi nanašajo tudi na pridobitev dostopa do podatkov o prometu, in ubeseditev, ki jo je uporabilo Sodišče v točki 113 sodbe Tele2Sverige ter Watson in drugi (C-203/15 in C-698/15), in sicer, da pogoji za dostop do hranjenih podatkov o prometu in lokaciji niso odvisni od „obsega obveznosti hrambe podatkov, ki naj bi bila naložena ponudnikom elektronskih komunikacijskih storitev“, predložitveno sodišče meni, da se ta sodna praksa v delu, v katerem se nanaša na odobritev dostopa do teh podatkov, uporablja tudi za podatke, hranjene na podlagi, pri kateri ne gre za zakonske ukrepe v smislu člena 15(1) Direktive 2002/58/ES.

- 10 Predložitveno sodišče želi z drugim vprašanjem izvedeti, ali sta pojma „hudo kaznivo dejanje“ in „hud kriminal“, na katerih temelji sodna praksa v zvezi s členom 15(1) Direktive 2002/58/ES, avtonomna pojma prava Unije ali pa morajo ta pojma države članice opredeliti same.
- 11 V zvezi s tem predložitveno sodišče najprej poudarja, da je v Direktivi 2002/58/ES zgolj v členu 15(1) govora o „preprečevanju, preiskovanju, odkrivanju in pregonu kaznivih dejanj“, pri tem pa ni podrobneje opredeljen pojem „kazniva dejanja“. Pojma „hudo kaznivo dejanje“ in „hud kriminal“, ki sta omenjena v sodni praksi Sodišča, se v Direktivi 2002/58/ES ne pojavljata.
- 12 Dalje, po mnenju predložitvenega sodišča iz sodne prakse Sodišča v zvezi z odobritvijo dostopa do podatkov o prometu in lokaciji (zlasti iz sodb *Tele2 Sverige* ter *Watson* in drugi; *Ministerio Fiscal*, C-207/16; *La Quadrature du Net* in drugi, C-511/18, C-512/18 in C-520/18, ter *Prokuratuur*, C-746/18) izhaja, da morajo predložitvena sodišča preveriti, ali in v kolikšni meri so z nacionalnimi pravili, med drugim o dostopu pristojnih nacionalnih organov do hranjenih podatkov, izpolnjene zahteve iz člena 15(1) Direktive 2002/58. Vendar v sodni praksi Sodišča niso določena merila, ki se štejejo za pomembna, ko je treba v posameznem primeru ugotoviti, ali gre za hudo kaznivo dejanje ali hud kriminal. Zato po mnenju predložitvenega sodišča pojma „huda kazniva dejanja“ in „hud kriminal“ v sodni praksi Sodišča ne pomenita avtonomnih pojmov prava Unije.
- 13 Predložitveno sodišče želi s tretjim vprašanjem izvedeti, ali se sme javnim organom odobriti dostop do podatkov o prometu in lokaciji (ki niso zgolj identifikacijski podatki) tudi v primeru lažjih kaznivih dejanj ali manj hudega kriminala, če odobritev dostopa do teh podatkov pomeni le manjši poseg zlasti v pravico do varstva zasebnega življenja uporabnika.
- 14 Po mnenju predložitvenega sodišča je treba na to vprašanje glede na ugotovitve iz zgoraj navedene sodne prakse Sodišča, ki se nanaša na načelo sorazmernosti (in še posebej iz sodb *Ministerio Fiscal*, C-207/16, in *Prokuratuur*, C-746/18), odgovoriti pritrdilno. Po mnenju predložitvenega sodišča na podlagi razlage načela sorazmernosti, ki jo je sprejelo Sodišče, velja, da je dostop javnih organov do podatkov, ki jih hrani ponudnik telekomunikacijskih storitev, mogoče utemeljiti s ciljem preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja in pregonu kaznivih dejanj na splošno, če odobritev takega dostopa v konkretnem primeru ne pomeni posega ali hudega posega (zlasti) v pravico do varstva zasebnega življenja. Načelo sorazmernosti torej v tem primeru ne nasprotuje temu, da se tak dostop odobri v primeru kaznivega dejanja na splošno, ne da bi bilo to dejanje mogoče opredeliti kot „hudo“ v smislu te določbe.